

Výuka žáků mimořádně nadaných

Stejně velkou pozornost, kterou věnujeme žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, se snažíme věnovat i žákům mimořádně nadaným. Tato skutečnost vyžaduje od učitelů podstatně náročnější přípravu na vyučování v jednotlivých vyučovacích předmětech, zvláště v těch, které reprezentují nadání dítěte. Dále otevřenost celého pedagogického sboru k novým metodám a formám výuky, ale i k problémům se sociálním přizpůsobením těchto žáků.

Vzdělávání žáků mimořádně nadaných vyžaduje individuální přístup v tom smyslu, že učitelé respektují osobnostní i zdravotní zvláštnosti těchto žáků. Jako pro všechny žáky, tak zvláště pro tyto (ale i jejich rodiče) je důležité, aby pro ně bylo prostředí školy přátelské a „neohrožující“, otevřené pro oboustrannou komunikaci.

Náš pedagogický sbor je srozuměn i s tím, že u velmi „problémového“ dítěte nemusí být úspěch absolutní a na první pohled pro nezasvěceného pozorovatele patrný. Za velký úspěch považujeme i to, že žák, který vystřídal několik škol, kde měl mimořádné problémy, je sice i v této stávající třídě nejproblémovější, ale ve škole se cítí dobře a nikoho neohrožuje.

V zájmu těchto žáků je vedení školy spolu s výchovným poradcem v kontaktu s odborníky (např.: Dr. Vondráková – předsedkyně STaN-ECHA), se kterými konzultují řešení problémů, které se vymykají běžným zkušenostem. Dále jsme ve spojení se školou pro mimořádně nadané v Bratislavě, jejíž paní ředitelka dr.J. Laznibatová naši školu navštívila a konstatovala mnohé podobné rysy naší a jejich školy (aktivita dětí během výuky, používání aktivních metod výuky, způsob jednání učitele s žákem i rodiči,...).

Při zařazování „problémových“ žáků má vedení školy snahu pro ně vybrat takového učitele, který je pro jejich osobnostní vlastnosti a zvláštnosti nejvhodnější. Snaží se při tom respektovat i dosavadní složení třídy a další podmínky tak, aby výuka byla pro daného učitele ještě dostatečně úspěšně realizovatelná a neztěžovala práci ve třídě nad únosnou míru.

Velkou snahou vedení školy i pedagogického sboru je vychovávat tyto žáky k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci a ochotě pomáhat slabším. Všechny žáky vedeme k tomu, aby byli tolerantní k odlišnostem a chovali se přátelsky nejen k handicapovaným spolužákům, ale i k těm, kteří v něčem vynikají. Není výjimkou, že vyniká-li žák v jedné oblasti, v jiné může být průměrný.

Na naší škole je samozřejmostí, že se snažíme volit takový styl výuky, který umožňuje každému žákovi rozvíjet se podle svých schopností a možností. Přímo ve vyučování využíváme formy vnitřní diferenciaci, kdy průměrní žáci plní úkoly v rámci základního učiva, nadprůměrní a mimořádně nadaní dle svých schopností v daném předmětu mají možnost řešit problémové úlohy překračující rozsah základního učiva. Zvlášť respektujeme jejich vlastní pracovní tempo a jejich individuální postupy řešení úloh a situací.

Samotné zabezpečení výuky mimořádně nadaných žáků probíhá formou individuálních plánů v daných předmětech, v kterých žák dosahuje nadprůměrných

výsledků. V praxi to probíhá tak, že například vynikající žák v matematice navštěvuje tento předmět o ročník výše, než je jeho kmenová třída. Dále tito žáci mají možnost řešit matematickou školní olympiádu opět pro vyšší ročník (např.: žák prvního ročníku vyhrál olympiádu pro druhý ročník).

Další variantou, kterou jsme již třikrát uskutečnili, je „přeskakování“ ročníků. Žák, který je vysoce nadprůměrný v „hlavních předmětech“, podstoupí vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně, napíše závěrečné písemné práce „přeskakovaného“ ročníku a je přezkoušen komisionálně z Českého jazyka, Matematiky a předmětu Člověk a jeho svět. Po úspěšném absolvování výše uvedených aktivit žák postoupí o ročník výše. V případě, že by se žák v novém kolektivu necítil dobře, má možnost se vrátit do původního. Tato situace však ještě nenastala a zatím máme s „přeskakováním“ ročníků jen dobré zkušenosti. Osvědčilo se nám také, že paní učitelka ve třídě, kam takový žák přichází, s jeho akcelerací souhlasí a děti na příchod nového spolužáka připraví. Všichni mu pak pomáhají zvyknout si bez problémů na nové prostředí.

Převzato a upraveno z ŠVP ZŠ Chlupova, Praha

Komentář:

Ukázka je ze školního vzdělávacího programu základní školy disponující pouze 1. – 5. ročníkem. Ve školním vzdělávacím programu škola klade důraz především na bezpečné klima, individuální přístup k žákům a na dostatečný prostor pro seberealizaci žáků. Postupy, které vedou k uskutečňování těchto cílů, se promítají i do vzdělávání mimořádně nadaných žáků.